

Így változott a 90 napon túli késedelmes devizaalapú hitelek helyzete Magyarországon¹

SEPSI BARBARA²

A devizaalapú hitelek jelentős hatást gyakorolnak Magyarország gazdasági helyzetére. A késedelmes hitelek növekedése további kockázatot hordoz magában, melyek egy öngerjesztő folyamat révén az ország gazdasági helyzetét és külső megítélését ronthatják. Ebből kifolyólag fontos a hitelek törlesztésének figyelemmel kísérése és az esetlegesen bajba jutott hitelesek számának pontos felmérése. A devizaalapú hitelek nem csak az ingatlanhitelezés, de az élet más területére jellemző hitelek között is gyakran megjelennek, mint a személyi hitelek vagy a gépjárműhitelek. Ezen hitelek jelenlegi állománya, összetétele és minősítése kerül összehasonlításra az árfolyamgát és a végtörlesztés tükrében. A devizaalapú hitelek átstrukturálásának hatása is elemzésem tárgyát képezte. A cikk célja a változás számszerűsítése és értelmezése.

Kulcsszavak: késedelmes devizaalapú hitel, hitelállomány, hitelminősítés, hitelek összetétele, átstrukturálás.

JEL kódok: G20, G21.

Bevezetés

A mai modern világban, a fogyasztói társadalom kialakulásának köszönhetően, a meglévő javak gyorsan elavulnak, élettartamuk lerövidül, így az emberek újabb és újabb jószágokat vásárolnak. Ezt a fogyasztást nem feltétlenül a felhalmozott megtakarítások fedezik, sokszor különböző pénzügyi szervezetek nyújtanak e célból hiteleket. Nagyon sok hitelintézet és pénzügyi szervezet széles termékskálájából választhatunk, ha hitelt szeretnénk igényelni. Így lehetőség nyílik nem csak forintban, de más országok devizájában kifejezett hiteleket is igénybe venni (Kovács 2012). A devizahitelek már az 1990-es évek végén is ren-

¹ A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 Nemzeti Kiválóság Program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

² MA hallgató, Debreceni Egyetem GVK, e-mail: barbara.sepsi@gmail.com.

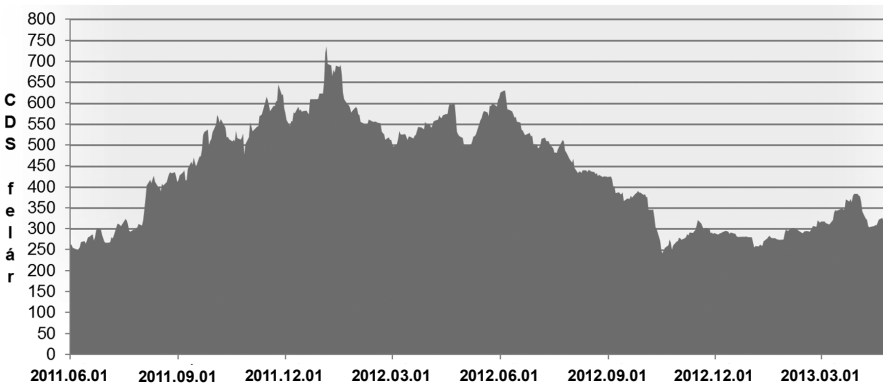
delkezésre álltak, de térhódításuk az ezredfordulót követő időszakban volt igazán jelentős. 2005 után nagymértékben megnövekedett a devizahitel-állomány, és átvette a forinthitel piacvezető szerepét (Balás–Nagy 2010). A devizában kifejezett hitelek az alacsonyabb kamat és a kezdetben kedvező árfolyamok miatt voltak vonzóbbak a forinthiteleknél; 2008-ra a hitelek kétharmada devizában volt nyilvántartva (MNB 2013). Ebből kifolyólag az alapul választott devizák változása számos hiteldősra van hatással, mind pozitív, mind negatív értelemben. A külföldi hitelek felvétele kedvezően hatott a gazdaságra, mivel erősítette a versenyt a tőke- és pénzpiacon (Erdős 2010). Majd a 2008-ban kezdődő válság hatására a piacok megrendültek, és a hitelek finanszírozása is költségesebbé vált.

A cikk célkitűzései a magyarországi devizahitel-állomány felmérése, értékelése, valamint változásának számszerűsítése és okainak feltárása. A magyar állam, a helyzet súlyosságára való tekintettel, a bajba jutott adósok megsegítésének céljából több intézkedést is hozott, mint például a végtörlesztés és az árfolyamgátak, ezek hatása és állományváltozása is az elemzés témáját képezi. A vizsgálat külön figyelmet fordít a 90 napot meghaladó késedellel rendelkező állomány felmérésére, mivel ez mutatja az adósok azon csoportját, mely nem vehette igénybe az állam által nyújtott segítséget. Amennyiben a devizahitelek helyzetét nem sikerül megfelelően kezelni, úgy a késedelmes hitelek növekedése ronthatja Magyarország gazdasági helyzetét és külső megítélését.

Magyarországi, illetve külföldi fizetőeszközben felvett hitelekről beszélhetünk, ha a hitel devizanemét választjuk csoportosításunk alapjául. *Magyarországi fizetőeszközben* felvett hiteleknél Magyarország hivatalos devizája képezi a devizahitel alapját, ezt a hétköznapi nyelvben forinthitelnek nevezik. *Külföldi fizetőeszközben* felvett hiteleknél a hitelnyújtó intézet által kínált deviza képezi a devizahitel alapját. Magyarországon a svájci frank (CHF), az euró (EUR) és a japán jen (JPY) alapú hitelek voltak a legnépszerűbbek (MNB 2013). A bankok összetett módon finanszírozzák a devizahiteleket. Ezen folyamat során felmerülő esetleges veszteségét az okozhatja, hogy egy bank eszközeinek és forrásainak devizaszerkezete soha nem teljesen egyforma. A devizaárfolya-

mok változásából származó jövedelmezőségi és tőkevesztéséget nevezük devizaárfolyam-kockázatnak (Erdős–Mérő 2010). A hitelintézetek különböző összetételű forrásokat kombinálnak, hogy minimalizálják a devizaárfolyam-kockázatukat. Ilyen forrás lehet a devizában nyilvántartott betétek kihelyezése, devizakötvények kibocsátása, swap-ügyletek vagy esetlegesen az anyabanktól kapott devizakölcsön. Nem feltétlenül tudja a bank megkülönböztetni, hogy melyik ügyfélnek melyik forrásból folyósította a hitelt, így általában egy súlyozott forrásköltséget számol, ami alapján megállapítja a hitel kamatát. A súlyozott átlag használata a források eltérő mértékével magyarázható.

Érdemes kihangsúlyozni továbbá a hitelmulasztási csereügyletek (credit default swap, CDS) felárának alakulását, mely, ahogy azt Kisgergely (2009) és Varga (2008) munkája is részletesen kifejti, nagymértékben köthető a hitelköltségek emelkedéséhez. A CDS-felár megmutatja a hitel lejáratakor, illetve törlesztésekor bekövetkező nemfizetési valószínűséget (Erdős 2010). A CDS-felárak közvetve épülnek be a forrásköltségbe: egy bank, ha a piacról finanszírozza magát, azon az áron tud forráshoz jutni, ami a CDS-felárat is tartalmazza. Vagyis amennyiben a forrásköltség növekszik, úgy a bank kénytelen a kintlevőségeit a kamatperiódus elején újraárazni és az esetleg felmerülő többletköltségeit az

Forrás: saját szerkesztés MNB (2013) adatok alapján.

1. ábra. CDS-felár Magyarországgal szemben

adósra hárítani. Már a devizahitelek futamidejének elején is a kockázatok döntő többsége közvetlenül az ügyfeleket terhelte, csupán akkor nem volt prognosztizálható a kockázatok ilyen nagymértékű hatása (1. ábra) a hitelek költségeire. Ezzel egyidejűleg a hitelportfóliók minősége közvetve romlik, mely negatív változásokat idéz elő a bankok nemzetközi adósminősítési besorolásában (Schnepp 2008).

A devizaalapú hitelezés kedvező terméknek bizonyult a bankszektor szereplői szempontjából. Így megkezdődött a verseny a lakossági ügyfelekért, mely szintén hozzájárult a ragadozó hitelezés elterjedéséhez. Az utólag drámai hatású tömeges lakossági hitelezés három okra vezethető vissza (7Sigma 2010):

1. A devizahitelek hozzájárultak a háztartások rohamos és túlzott eladósodásához. Az ügyfelekért folytatott harc egyik negatív következményeként értékelhető az árfolyamkockázat kihangsúlyozásának elmulasztása és az, hogy a bankok kedvezőbb feltételekkel nyújtottak hitelt, mint azt az adós anyagi helyzete megengedte volna.

2. Az idegen devizában való tömeges eladósodás többletkockázatot hordoz. Sok esetben felmerülő hiányzó fedezet miatt az árfolyamkitettség az átlagosnál is nagyobb szintet képviselt. Továbbá a hitelfelvevők nagy hányada semmilyen megtakarítással nem rendelkezett, mely szintén tovább rontotta az árfolyam-ingadozás esetén fellépő pluszköltségek nemfizetési valószínűségét.

3. A gyors eladósodás nagymértékben csökkentette a háztartási szektor nettó finanszírozási képességét, ezzel egy időben az állam finanszírozási igénye is magas volt. Az említett két tényező következménye, hogy a nemzetgazdaság egésze egyre nagyobb mértékben szorult külföldi finanszírozásra.

Makrogazdasági szempontból a fenntarthatatlanság problémája merült fel; a vállalati szektor finanszírozási igénye alacsony – ami nem szerencsés, hiszen nem létesülnek új beruházások, nincsenek fejlesztések, így a kibocsátás gyenge –, és ez az alacsony szinten működő üzleti szektor is a külföldi adósságállományból van finanszírozva. Az említett fenntarthatatlan helyzet természetesen Magyarország kockázati megítélésében is megjelenik. Következtetesként levonható, hogy az eredetileg

mikrogazdasági szinten kockázatot jelentő ragadozó hitelezés makrogazdasági kockázattá fejlődött. Ez is mutatja, hogy milyen fontos a bajba jutott hitelesek számának pontos felmérése.

Anyag és módszer

Vizsgálatom során a 2011. június és 2013. június közötti időszak adatait használom. A két év adatai negyedéves bontásban kerülnek bemutatásra. 2011. július fontos időpont, mivel e hónaptól lehetett igénybe venni a – 2011. évi LXXV. törvényben meghatározott – devizakölcsönök törlesztési árfolyamának rögzítését, és jelen cikk egyik célja az említett törvény hatásának vizsgálata.

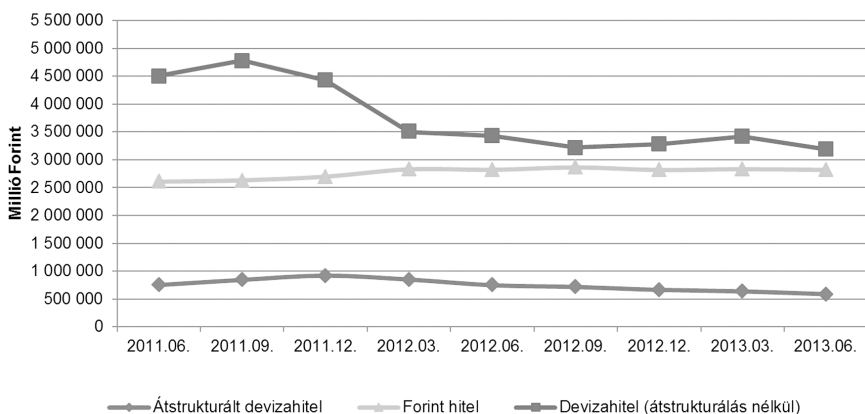
A Magyar Nemzeti Bank által közzétett Pénzügyi stabilitási statisztikák közül „A háztartási szektor részére nyújtott hitelállomány összetétele” című dokumentumból (MNB 2013) merítettem az adatokat elemzésemhez, mely a bankok, a szakosított hitelintézetek és a fióktelepek mérlegében szereplő, háztartásoknak nyújtott hitelek állományváltozásait mutatja be. A háztartási szektor részére nyújtott hiteleket pénznemük, típusuk és késedelmük szerint is kategorizálta az MNB. A devizában nyilvántartott hitelek közül a lakáshiteleket, szabad felhasználású jelzáloghiteleket, személyi hiteleket és gépjárműhiteleket vizsgáltam bruttó értéken.

A hitelintézetek kötelesek – a 250/2000. (XII. 24.) Kormányrendelet értelmében – a hiteleket kockázati kategóriák és kitétségi osztályok szerinti bontásban bemutatni.

A devizahitelek besorolásai a következők lehetnek: problémamentes, külön figyelemre méltó, átlag alatti, kétes és rossz. Ezen hitelek teljes állományhoz viszonyított arányát vizsgáltam Balás (2009) munkája alapján, arányszámokat alkalmazva. Továbbá a késedelem időtartama szerint is megvizsgáltam a hiteleket, eszerint megkülönböztettem késedelem nélküli, 30 napon belüli, 31–90 nap közötti, 91–365 nap közötti, illetve 1 éven túli késedellel rendelkező hiteleket. A korosbításnak köszönhetően megfigyelhető azon jelzáloghitelek változása, melyek a kormány által nyújtott segítség igénybevételére alkalmatlanok voltak, illetve hogy ezen típus aránya mekkora az állomány nagyságához képest.

Eredmények

Magyarországon 2011 óta különböző „mentőövek” érhetőek el, melyeket vagy az állam, vagy a hitelintézetek biztosítanak, ezek jelentős mértékben járultak hozzá a devizahitel-állományban bekövetkezett csökkenéshez. Fontos kiemelni, hogy az említett lehetőségek kihasználására csak egy bizonyos réteg volt jogosult, számos követelménynek kellett a hitelkonstrukciónak, az esetleges fedezetnek és az adósnak is megfelelnie. A legsúlyosabb helyzetben lévő adósok – a 90 napot meghaladó késedelemmel rendelkező hitelek tulajdonosai – éppen a késedelem mértéke miatt nem vehették igénybe az állam által ajánlott segítséget.

Forrás: saját szerkesztés MNB (2013) adatok alapján.

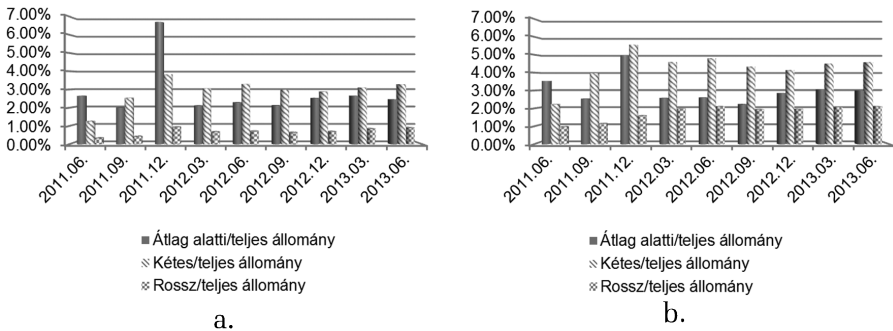
2. ábra. Forintban és devizában nyilvántartott hitelek állományának változása

A 2. ábra a vizsgált két évben jelentkező tendenciákat ismerteti az egyes devizában nyilvántartott hitelek esetében. A forinthitelek szintje közel állandó maradt, 2011. december hónaptól egy enyhe növekvő tendenciát mutat. Ehhez hozzájárult a jelzálogalapú devizahitelezés betiltása mellett az is, hogy az árfolyamkitettség miatt az új hitelesek inkább a forintalapú konstrukciókat választották. A devizában nyilvántartott hitelek még 2011-ben is közel kétszer akkora tömeget képviseltek, mint a forinthitelek. Majd számos adós használta ki a végtörlesztés nyújtotta nagyon

kedvező lehetőséget.³ Leginkább a svájci frank alapú hitellel rendelkező ügyfelek váltották ki hiteleiket, ők a végtörlesztők 92%-át képviselték. A 2. ábrán is látható a végtörlesztés hatására bekövetkező nagymértékű csökkenés, számszerűsítve 1000 milliárd forint, ami az állomány közel ötöde volt. A végtörlesztést követő időszakban nem mutatkozott nagyobb mértékű állományingadozás a devizahitelek esetében sem.

Az átstrukturált devizahitelek a devizahitelek állományán belül érteendők. Kezdetben a devizahitelek 15%-a volt átstrukturálva, ez az érték 2011 decemberében elérte a 20%-ot, majd csökkenő tendenciát mutatott. Az első árfolyamgát igénybevétele 2011 decemberéig volt lehetséges, ez magyarázza a magas értéket, viszont az utána következő árfolyamgát, melynek határidejét a kormány többször is módosította, nem volt olyan népszerű, mint elődje. Ennek több oka is lehet, az egyik és legfontosabb, hogy sok adós nem felelt meg a követelményeknek.

A következőkben megvizsgáltam az egyes devizahitel-típusok állományának megoszlását minősítésük szerint. A lakáshiteleket és a szabad felhasználású jelzáloghiteleket az összehasonlítás kedvéért együtt ábrázoltam, mivel ennél a két hiteltípusnál lehetett igénybe venni mind a végtörlesztés, mind az árfolyamgát lehetőségét.

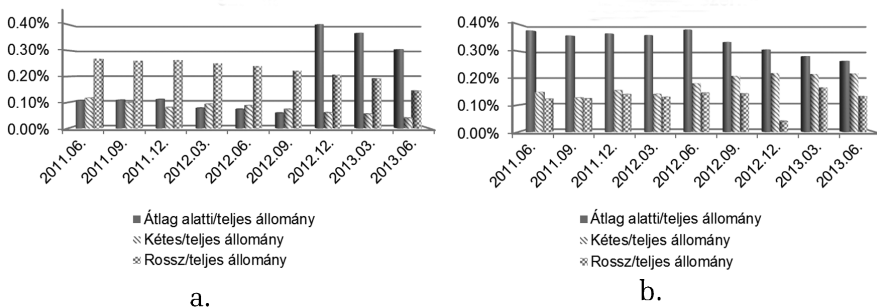

Forrás: saját szerkesztés MNB (2013) adatok alapján.

3. ábra. Lakás- (a) és szabad felhasználású jelzáloghitelek (b) megoszlása minősítés szerint (2011. június–2013. június)

³ A PSZÁF adatai szerint közel 170 000 szerződés szűnt meg (PSZÁF 2012).

A lakáshitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek megoszlásának változása hasonlóképpen alakult az elmúlt időszakban (3. ábra). Kiguró érték mutatkozik mindkét hitel esetében 2011 decemberében, a lakáshitelek esetében az átlag alatti állomány 2%-ról 6,7%-ra növekedett, a kétes hitelek állománya is a másfélszeresére nőtt, valamint a rossz hitelek esetében is kétszeres növekedés jelentkezik. A gyors növekedés egyik oka az átlag alatti kategóriában a végtörlesztés lehetőségének kihirdetése. Hiszen az az adós, aki elhatározta, hogy végtörleszti devizahitelét, a bejelentés és végtörlesztés között esetlegesen nem fordított annyi figyelmet és pénzt a hitelére, hiszen tudta, hogy hamarosan az egészet egy összegben törleszti. A következő időszakban (2012. március) az átlag alatti hitelek aránya mind a lakáshitelek, mind a szabad felhasználású jelzáloghitelek esetében visszaesett a végtörlesztés előtti szintre. Ez is alátámasztja azt a tényt, hogy a jó adósok váltották ki a hiteleiket, akiknek pénzügyi helyzetükből adódóan lehetőségük volt rá. A szabad felhasználású jelzáloghitelek esetében a kétes hitelek nagyobb mértékben növekedtek, mint a lakáshitelek esetében. Illetve a növekedés már egy negyed évvel korábban jelentkezett, 2011 szeptemberében közel 4%-ra nőtt, és a továbbiakban nem csökkent ezen érték alá. A rossz szabad felhasználású jelzáloghitelek 2012 márciusáig növekvő tendenciát mutattak, és azóta tartják az elért 2%-os értéket.

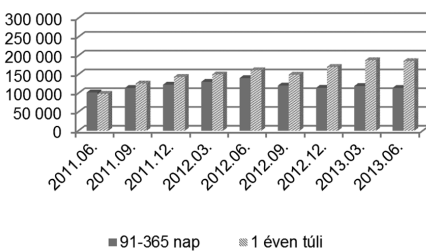

Forrás: saját szerkesztés MNB (2013) adatok alapján.

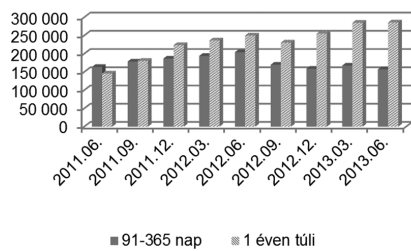
4. ábra. Személyi- (a.) és gépjárműhitelek (b.) megoszlása minősítés szerint (2011. június–2013. június)

A személyi hitelek és gépjárműhitelek esetében nem adódott állami segítség, csupán a hitelintézetek által ajánlott átstrukturálást lehetett igénybe venni. A személyi hitelek és a gépjárműhitelek esetében nem volt annyira hasonló az állomány alakulása, mint az előző két hitel esetében (4. ábra). Az átlag alatti személyi hitelek 2012 szeptemberéig alacsony szintet képviseltek, míg 2012 decemberében jelentős növekedés következett be. A kétes és a rossz hitelek állománya folyamatos csökkenést mutat, kisebb eltérésekkel. Ezzel szemben az átlag alatti gépjárműhitelek már kezdetben is magasabb szintet képviseltek, mely az eltelt idő során csökkent, továbbá a kétes hitelek aránya két év alatt a kétszeresére nőtt, míg a rossz hitelek állománya ingadozónak bizonyult. 2012 decemberében a rossz gépjárműhitelek nagyon alacsony szintet értek el, majd 3 hónap múlva visszakerültek az ezt megelőző szintre.

Az egyes hiteltípusokhoz tartozó késedelmeket is számszerűsítettünk. Késedelem szempontjából megkülönböztetünk késedelem nélküli, 30 napon belüli, 31–90 nap közötti, 91–365 nap közötti, illetve egy éven túli késedelemmel rendelkező hiteleket. Jelen cikk azon hiteleket vizsgálja, melyek esetében a késedelem meghaladja a 90 napot. Fontos megvizsgálni a hitelek ezen rétegét, mivel az a hiteladós, aki ebbe a két kategóriába sorolható, nem volt jogosult igénybe venni az állam által kínált segítséget sem.

a.

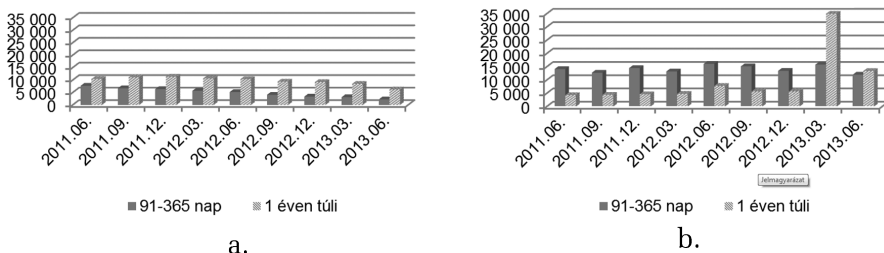

b.

Forrás: saját szerkesztés MNB (2013) adatok alapján.

5. ábra. Lakás- (a.) és szabad felhasználású (b.) jelzáloghitelek késedelem szerint (millió Forintban)

A lakáshitelek esetében 2011 júniusában közel 100 000 millió Ft-értéken állt mindkét kategóriába sorolható hitelek összege (5. ábra). Az elmúlt két év alatt a 91–365 nap közötti tartozással rendelkező hitelek állománya kismértékű növekedés után visszaesett a 100 000 millió Ft-os szintre a lakáshiteleknél, emellett az egy éven túli késedelemmel rendelkező hitelek aránya növekedett, tehát valószínűsíthető, hogy időközben a 91–365 napos késedelmes hitelek egy éven túli késedelemmel rendelkező hitellé konvertálódtak. A szabad felhasználású jelzáloghitelek esetében is ugyanez a tendencia érvényesül, viszont ebben az esetben másfélszeres pénztömeget érintenek a késedelmek.

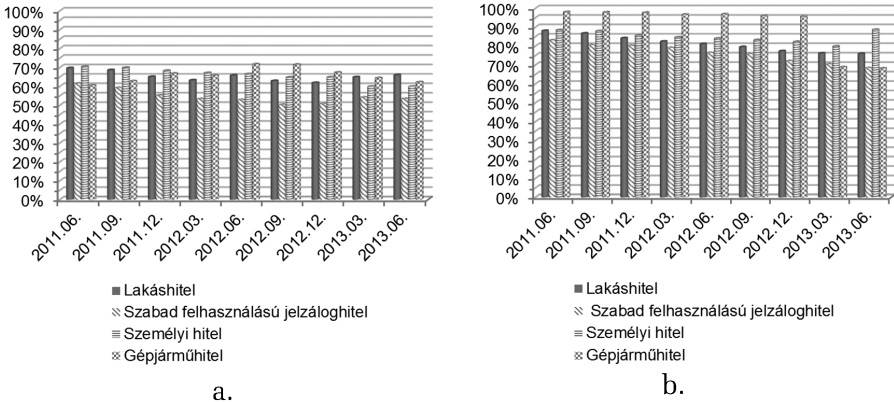
Forrás: saját szerkesztés MNB (2013) adatok alapján.

6. ábra. Személyi- (a.) és gépjárműhitelek (b.) késedelem szerint

Bár a személyi hitelek és a gépjárműhitelek kisebb részt képviselnek a teljes devizahitel-állományban, itt is fontos megvizsgálni a hiteleket késedelem szerint (6. ábra). A személyi hitelek esetében az elmúlt két évben végig az egy éven túli késedelemmel rendelkező hitelek domináltak, és mindkét késedelem szerinti állomány csökkenése volt jellemző az idő előrehaladtával. A gépjárműhitelek esetében pedig éppen ellenkezőleg, a 90 napon túli, de éven belüli késedelem jellemezte a hiteleket 2013 márciusáig, és ezt követően az egy éven túli késedelem állománya többszörösére emelkedett, aminek a hitelintézeti szektorba beolvadó lízingcégek követelésállománya az oka.

Az átstrukturált hitelek teljes állományhoz viszonyított értékét is elemeztem a 90 napon túli hitelek tekintetében. A 91–365 napos késedelemmel rendelkező hitelek esetében a szabad felhasználású jelzáloghite-

lek közel 50%-át átstrukturálták, a lakáshiteleknel ez az érték 35% körül mozog. A személyi hitelek esetében folyamatosan növekvő értéket kapunk, az elmúlt két évben 30%-ról 40%-ra növekedett a megváltoztatott hitelkonstrukciók aránya. A gépjárműhitelek esetében a 90–365 nap késedelemmel rendelkező hitelek aránya ingadozott adott időszakban. Ennek a hiteltípusnak több mint 60%-a nincsen átstrukturálva, és ez az érték az egy éven túli állományt tekintve magasabb, közel 100% volt 2013-ig, az utóbbi hónapokban viszont az állomány egyharmada átstrukturálásra került. A gépjárműhitelek túlnyomó része lízingcégeknél volt nyilvántartva, majd a hitelintézeti beolvadást követően az adósoknak lehetőségük nyílt az eredeti hitelek kondícióinak megváltoztatására.

Forrás: saját szerkesztés MNB (2013) adatok alapján.

7. ábra. 91–365 nap (a.) illetve egy éven túli (b.) késedelemmel rendelkező át nem strukturált hitelek megoszlása

A 91–365 napon túli késedelemmel rendelkező lakáshitelek csupán egyharmada került átstrukturálásra, és a további kétharmad esetében az adósok még mindig az eredeti hitelkonstrukciónak megfelelően fizetik a hitelt (7. ábra). Ugyanezen hiteltípus egy éven túli késedelemmel bíró hiteleinél az át nem strukturált hitelek aránya még magasabb, több mint 85%-os értéket mutatott 2011 júniusában, viszont ez az érték 75%-ra csökkent napjainkra. A vizsgált hiteltípusok közül a szabad felhasználá-

sú jelzáloghitel-tulajdonosok vették a legnagyobb mértékben – 90–365 napos késedelmek esetén átlagosan 40%, míg az egy éven túli késedelmek esetén átlagosan 25% – igénybe a hitelkonstrukciók megváltoztatásának lehetőségét. Ennek valószínűleg a jelzálogfedezet az oka, hiszen számos hitel esetében az adósok ingatlana a tét, melyben életvitelszerűen laknak. A személyi hitelek átstrukturált állománya folyamatosan növekszik 90 napon túli késedelmekkel rendelkező hiteleket tekintve, viszont kiemelendő, hogy az egy éven túli késedelmekkel rendelkező hitelek esetében a csökkenő tendencia megváltozott 2013. II. negyedévtől tekintve.

Következtetések

A devizában nyilvántartott 90 napon túli késedelemmel rendelkező hitelek minősítéssel és késedelemmel kapcsolatos vizsgálata során megállapítottam, hogy minősítés szempontjából a lakáshitelek és szabad felhasználású hitelek kapcsán leginkább kétes hitelek jellemzik az állományt. A személyi hitelek esetében a minősítés javult, a kezdetben inkább rossz hitelek már átlag alattivá váltak. A gépjárműhiteleket a korábbi átlag alatti minősítés helyett inkább a kétes minősítés jellemzi.

A késedelem mértékét figyelembe véve megállapítható, hogy a lakáshitelek és szabad felhasználású jelzáloghitelek esetében is sajnos növekedett az egy éven túli késedelemmel rendelkező hitelek állománya a vizsgált időszakban. A személyi hitelek kapcsán pozitív változásról beszélhetünk, hiszen a 90 napon túli késedelem mindkét kategóriáját tekintve csökkenő tendenciát figyelhetünk meg. A gépjárműhitelek esetében pedig ingadozás mutatkozott, melynek oka a hitelintézeti szektorba beolvadó lízingcégek követelésállománya.

Az átstrukturált hitelek állományát megvizsgálva az a következtetés vonható le, hogy minden hiteltípus tekintetében nagyon kis mértékű az átstrukturálás. A 90 napon túli késedelemmel rendelkező hitelek legalább kétharmada még az eredeti konstrukciókkal rendelkezik. Ez az egyik oka a késedelmek növekedésének, hogy a hitelt nyújtó intézmények átstrukturálásra nyújtott lehetőségei korlátozottak, valamint az állam által nyújtott segítség kizárta a 90 napon túli késedelemmel rendelkező adósokat. A késedelmesen teljesítő adósok bekerülnek a

Központi Hitelinformációs Rendszerbe, ami a későbbiekben az adósok helyzetének előnytelen megítélését eredményezheti. A teljesen fizetésképtelen adósok jelzáloghitelek esetében az ingatlanok tulajdonjogának elvesztésével, gépjárműhitelek esetében a gépjármű elvesztésével számolhatnak. A kormány otthonvédelmi programjának keretein belül a Nemzeti Eszközkezelő közbenjárása még egy alternatíva a kilakoltatások elkerülése érdekében.

További kutatási irányként a 90 napot meghaladó késedelemmel rendelkező adósok fizetőképességének vizsgálatát jelölöm meg.

Irodalomjegyzék

Balás, T. 2009. *A bankrendszer hitelportfóliójának minőségét leíró mutatók összehasonlítása. Jelentés a pénzügyi stabilitásról. MNB Háttér-tanulmány.* http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_stabil/mnbhu_stab_jel_20091104/stabjel_3_balas_200911_hu.pdf, letöltve: 2013.07.15.

Balás, T.–Nagy, M. 2010. A devizahitelek átváltása forintHITELEKRE. *Hitelintézeti Szemle* 9(5), 416–430.

Erdős, M.–Mérő, K. 2010. *Pénzügyi közvetítő intézmények.* Budapest, Akadémiai Kiadó.

Erdős, T. 2010. Forintárfolyam, kamatszint és devizaalapú eladósodás. *Közgazdasági Szemle* LVII(október), 847–867.

Kisgergely, K. 2009. Mi mozgatta az államok CDS-felárát a pénzügyi turbulencia időszakában? *MNB Háttér-tanulmány I.* 2009. november.

Kovács, L. 2012. *Hitelintézeti fogalomtár.* Budapest: Magyar Bank-szövetség.

MNB 2013. *Jelentés a pénzügyi stabilitásról 2011. április – 2013. május.* <http://www.mnb.hu/Statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/iii-penzugyi-stabilitasi-statisztikak/a-haztartasi-szektor-reszere-nyujtott-hitelallomany-osszetetele>, letöltve: 2013.09.02.

PSZÁF 2012. *Gyorselemzés a végtörlesztésről.* http://www.pszaf.hu/data/cms2334451/gyorselemzes_vegtorlesztes_120312j.pdf, letöltve: 2013.02.20.

Schnepf, Z. 2008. Néhány gondolat a változó kamatozású deviza-finanszírozás kockázatairól. *Hitelintézeti Szemle* 7(1), 67–90.

Varga, L. 2008. A magyar szuverén CDS-szpredek információtartalma. *MNB-tanulmányok* 78.

7Sigma 2010. *Egy piaci kudarc története – okok, körülmények, tanulságok. A hazai lakossági hitelpiac tíz éve.* http://gvh.hu/data/cms1000634/1_7%20Sigma_Tanulm%C3%A1ny.pdf, letöltve: 2013.04.15.

250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól, http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000250.KOR, letöltve: 2013.03.11.
